

ZASADY USTALANIA I OBLICZANIA DOCHODU W RODZINIE STUDENTA

I. PODSTAWOWE DEFINICJE

1. **dochód rodziny**- oznacza to sumę dochodów członków rodziny,
2. **dochód członka rodziny** – przeciętny miesięczny dochód członka rodziny osiągnięty w roku kalendarzowym poprzedzającym rok akademicki, w którym student ubiega się o przyznanie stypendium.
3. **rodzina** – oznacza to odpowiednio następujących członków rodziny: studenta, małżonka studenta, a także będące na utrzymaniu studenta lub jego małżonka dzieci niepełnoletnie, dzieci pobierające naukę do 26. roku życia, a jeżeli 26. rok życia przypada w ostatnim roku studiów, do ich ukończenia, oraz dzieci niepełnosprawne bez względu na wiek, oraz rodziców, opiekunów prawnych lub faktycznych studenta i będące na ich utrzymaniu dzieci niepełnoletnie, dzieci pobierające naukę do 26. roku życia, a jeżeli 26. rok życia przypada w ostatnim roku studiów, do ich ukończenia, oraz dzieci niepełnosprawne bez względu na wiek.
4. **osoba pozostająca na utrzymaniu** – oznacza to członka rodziny utrzymującą się z połączonych dochodów tych osób.
5. **osoba ucząca się** - osoba pełnoletnia ucząca się, niepozostająca na utrzymaniu rodziców w związku z ich śmiercią lub w związku z ustaleniem wyrokiem sądowym lub ugodą sądową prawa do alimentów z ich strony.
6. **dziecko** - dziecko własne, małżonka, przysposobione oraz dziecko, w sprawie którego toczy się postępowanie o przysposobienie, dziecko znajdujące się pod opieką prawną.
7. **dziecko niepełnosprawne** - dziecko legitymujące się orzeczeniem o niepełnosprawności lub o stopniu niepełnosprawności, określonym w przepisach o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnieniu osób niepełnosprawnych.
8. **emerytury i renty** – oznacza to emerytury i renty inwalidzkie oraz renty z tytułu niezdolności do pracy, w tym renty szkoleniowe określone w przepisach o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, o ubezpieczeniu społecznym rolników, o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, ABW, AW, SKW, SWW, CBA, SG, BOR, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin, o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin, o zaopatrzeniu inwalidów wojennych i wojskowych oraz ich rodzin, o kombatantach oraz niektórych osobach będących ofiarami represji wojennych i okresu powojennego, a także uposażenia w stanie spoczynku określone w przepisach prawa o ustroju sądów powszechnych, przepisach o prokuraturze oraz w przepisach o Sądzie Najwyższym, a także renty szkoleniowe i renty z tytułu niezdolności do pracy określone w przepisach o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych, renty z tytułu niezdolności do pracy określone w przepisach o zaopatrzeniu z tytułu wypadków lub chorób zawodowych powstałych w szczególnych okolicznościach, a także renty strukturalne określone w przepisach o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich ze środków pochodzących z Sekcji Gwarancji Europejskiego Funduszu Orientacji i Gwarancji Rolnej oraz w przepisach obszarów wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich.
9. **renty strukturalne** – renty określone w przepisach o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich ze środków pochodzących z Sekcji Gwarancji Europejskiego Funduszu Orientacji i Gwarancji Rolnej (*ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich ze środków pochodzących z Sekcji Gwarancji Europejskiego Funduszu Orientacji Gwarancji Rolnej*) oraz w przepisach o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (*ustawa z dnia 7 marca 2007 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich*).
10. **gospodarstwo rolne** oznacza gospodarstwo rolne w rozumieniu przepisów o podatku rolnym. Zgodnie z ustawą z dnia 15 listopada 1984 r. o podatku rolnym (t.j. Dz.U. z 2016 r., poz. 617 z późn. zm.) „za gospodarstwo rolne uważa się obszar gruntów, o których mowa w art. 1 ustawy (grunty sklasyfikowane w ewidencji gruntów i budynków jako użytki rolne, z wyjątkiem gruntów zajętych na prowadzenie działalności gospodarczej innej niż działalność rolnicza) o łącznej powierzchni przekraczającej 1 ha lub 1 ha

przeliczeniowy, stanowiących własność lub znajdujących się w posiadaniu osoby fizycznej, osoby prawnej albo jednostki organizacyjnej, w tym spółki nieposiadającej osobowości prawnej”.

11. **instytucja zapewniająca całodobowe utrzymanie** - oznacza to dom pomocy społecznej, placówkę opiekuńczo-wychowawczą, młodzieżowy ośrodek wychowawczy, schronisko dla nieletnich, zakład poprawczy, areszt śledczy, zakład karny, zakład opiekuńczo-leczniczy, zakład pielęgnacyjno-opiekuńczy, szkołę wojskową lub inną szkołę, jeżeli instytucje te zapewniają nieodpłatnie pełne utrzymanie.
12. **zatrudnienie lub inna praca zarobkowa** - oznacza wykonywanie pracy na podstawie stosunku pracy, stosunku służbowego, umowy o pracę nakładczą oraz wykonywanie pracy lub świadczenie usług na podstawie umowy agencyjnej, umowy zlecenia, umowy o dzieło albo w okresie członkostwa w rolniczej spółdzielni produkcyjnej, spółdzielni kółek rolniczych lub spółdzielni usług rolniczych, a także prowadzenie pozarolniczej działalności gospodarczej.
13. **szkoła**- szkoła podstawowa, szkoła ponadpodstawowa oraz szkoła artystyczna, w której realizowany jest obowiązek szkolny i obowiązek nauki, a także młodzieżowy ośrodek socjoterapii, specjalny ośrodek szkolno-wychowawczy, specjalny ośrodek wychowawczy dla dzieci i młodzieży wymagających stosowania specjalnej organizacji nauki, metod pracy i wychowania oraz ośrodek rewalidacyjno-wychowawczy;
14. **szkoła wyższa** - uczelnia, w rozumieniu przepisów o szkolnictwie wyższym, oraz kolegium pracowników służb społecznych.
15. **obowiązek szkolny** – w rozumieniu przepisów ustawy Prawo oświatowe, rozpoczyna się z początkiem roku szkolnego w roku kalendarzowym, w którym dziecko kończy 7 lat, oraz trwa do ukończenia szkoły podstawowej, nie dłużej jednak niż do ukończenia 18 roku życia,
16. **obowiązek nauki** – w rozumieniu przepisów ustawy prawo oświatowe, po ukończeniu szkoły podstawowej spełnia się poprzez:
 - a. uczęszczanie do publicznej lub niepublicznej szkoły ponadpodstawowej;
 - b. realizowanie, zgodnie z odrębnymi przepisami, przygotowania zawodowego u pracodawcy.
17. **szkoły ponadpodstawowe:**
 - a. trzyletnie/czteroletnie liceum ogólnokształcące,
 - b. pięcioletnie technikum,
 - c. trzyletnia branżowa szkoła I stopnia,
 - d. trzyletnia szkoła specjalna przysposabiająca do pracy,
 - e. dwuletnia branżowa szkoła II stopnia,
 - f. szkoła policealna dla osób posiadających wykształcenie średnie lub wykształcenie średnie branżowe, o okresie nauczania nie dłuższym niż 2,5 roku.
18. **zawieszenie wykonywania działalności gospodarczej w rozumieniu przepisów ustawy o swobodzie działalności gospodarczej** – przedsiębiorca niezatrudniający pracowników prowadzący działalność gospodarczą przez okres co najmniej 6 miesięcy może zawiesić wykonywanie działalności gospodarczej na okres do 3 lat w celu sprawowania osobistej opieki nad dzieckiem, nie dłużej jednak niż do ukończenia przez nie 5 roku życia, a w przypadku dziecka, które z powodu stanu zdrowia potwierdzonego orzeczeniem o niepełnosprawności wymaga osobistej opieki osoby prowadzącej działalność gospodarczą, na okres do 6 lat, nie dłużej jednak niż do ukończenia przez dziecko 18 roku życia.

II. SKŁAD RODZINY STUDENTA

1. Przy ustalaniu wysokości dochodu uprawniającego studenta do ubiegania się o stypendium socjalne uwzględnia się dochody osiągnięte przez:
 - a. studenta,
 - b. małżonka studenta, a także będące na utrzymaniu studenta lub jego małżonka dzieci niepełnoletnie, dzieci pobierające naukę do 26 roku życia, a jeżeli 26 rok życia przypada w ostatnim roku studiów, do ich ukończenia oraz dzieci niepełnosprawne bez względu na wiek,
 - c. rodziców, opiekunów prawnych, opiekunów faktycznych studenta i będące na ich utrzymaniu dzieci niepełnoletnie, dzieci pobierające naukę do 26 roku życia, a jeżeli 26 rok życia przypada w ostatnim roku studiów, do ich ukończenia oraz dzieci niepełnosprawne bez względu na wiek.

2. Przesłanki o których mowa w pkt. 1 b i c spełniają dzieci, które pobierają naukę w ramach realizacji **obowiązku szkolnego i obowiązku nauki w szkołach podstawowych i szkołach ponadpodstawowych usytuowanych w systemie oświaty bądź studiują na studiach pierwszego, drugiego stopnia lub jednolitych studiach magisterskich – do ukończenia 26 roku życia.**
3. Student we wniosku przedstawia skład rodziny wg stanu na dzień składania wniosku.
4. Za **opiekuna prawnego** członka rodziny studenta uznaje się osoby, które dla udowodnienia tego faktu mogą przedłożyć wyrok sądu rodzinnego. Wówczas dochody tych osób wlicza się do dochodu studenta. Za opiekuna prawnego członka rodziny nie uznaje się osoby, która wyrokiem sądu sprawuje kuratelę nad członkiem (członkami) rodziny studenta.
5. Jeżeli rodzic studenta jest jednocześnie opiekunem prawnym innego dziecka, w dochodzie jego rodziny uwzględnia się dochody dziecka pozostającego pod opieką prawną, w liczbie członków rodziny również uwzględnia się wyżej wymienione dziecko.
6. Za **opiekuna faktycznego** uważa się osobę, która faktycznie opiekuje się dzieckiem, jeżeli wystąpiła z wnioskiem do sądu rodzinnego o przysposobienie dziecka.
7. W przypadku gdy student jest sierotą, wychowankiem rodziny zastępczej, placówki opiekuńczo-wychowawczej lub rodzinnego domu dziecka, dochód studenta jest ustalany na podstawie dochodów własnych studenta oraz ewentualnie jego małżonka i dzieci lub rodzeństwa studenta, chyba że dokumenty sądowe stanowią inaczej.
8. W przypadku gdy student zawrze związek małżeński po roku kalendarzowym, z którego dokumentuje się dochody, w celu ustalenia prawa do stypendium socjalnego należy uwzględnić dochody małżonka za rok kalendarzowy poprzedzający rok akademicki, na który świadczenie ma być przyznane.
9. W przypadku gdy członek rodziny studenta ubiegającego się o świadczenia pomocy materialnej zaginął, student składając wniosek o to świadczenie dołącza zaświadczenie właściwej w sprawie jednostki policji o przyjęciu zgłoszenia o zaginięciu członka rodziny studenta. Ustalając dochód rodziny nie uwzględnia się dochodu uzyskiwanego przez zaginionego członka rodziny studenta, a ustalając dochód w przeliczeniu na osobę w rodzinie nie uwzględnia się tego członka rodziny.
10. Umowa majątkowa zawarta przed zawarciem związku małżeńskiego jak i w trakcie małżeństwa przez studenta i jego małżonka w formie aktu notarialnego, ustanawiająca rozdzielność majątkową, nie zwalnia z obowiązku wspólnego utrzymania i nie zmienia zasad ustalania dochodu.
11. **Do składu rodziny nie wlicza się m.in.:**
 - a. członka rodziny studenta, rodzeństwa lub dziecka studenta w wieku powyżej 26 lat, nawet jeżeli pozostaje na utrzymaniu, **chyba że legitymuje się orzeczeniem o niepełnosprawności**,
 - b. zstępnych (np.: babci, dziadka studenta),
 - c. dzieci pobierające naukę do 26 roku życia na studiach III stopnia.
 - d. rodziców małżonka studenta,
 - e. konkubenta studenta lub konkubenta członka rodziny,
 - f. członka rodziny, który jest umieszczony w pieczy zastępczej lub przebywającego w instytucji zapewniającej całodobowe utrzymanie tj. m.in. w domu pomocy społecznej, placówce opiekuńczo-wychowawczej, schronisku dla nieletnich, młodzieżowym ośrodku wychowawczym, zakładzie poprawczym, areszcie śledczym, zakładzie karnym, zakładzie opiekuńczo-leczniczym, zakładzie pielęgnacyjno-opiekuńczym, dom pomocy społecznej, młodzieżowy ośrodek wychowawczy, schronisko dla nieletnich a także szkole wojskowej lub innej szkole zapewniającej nieodpłatnie pełne utrzymanie, w tym wyżywienie, zakwaterowanie i umundurowanie. Jeśli instytucja nakłada na osobę w niej przebywającą obowiązek ponoszenia w części lub w całości kosztów utrzymania, wówczas – niezależnie od sposobu, w jaki osoba finansuje te opłaty – nie jest dla osoby w niej przebywającej instytucją zapewniającą całodobowe utrzymanie.
 - g. członka rodziny studenta, który zaginął, po przedstawieniu przez studenta zaświadczenia właściwej w tej sprawie jednostki policji o przyjęciu zgłoszenia o zaginięciu członka rodziny studenta.
12. Komisja nawet w wyjątkowych przypadkach nie może uwzględnić innych osób w składzie rodziny przy badaniu sytuacji materialnej studenta, niż wymienione w pkt. 1.

III. SAMODZIELNOŚĆ FINANSOWA STUDENTA

1. Student może ubiegać się o stypendium socjalne bez wykazywania dochodów osiągniętych przez osoby, o których mowa w rozdz. II pkt. 1 c:
 - 1) w przypadku gdy nie prowadzi wspólnego gospodarstwa domowego z żadnym z rodziców i potwierdził ten fakt w złożonym oświadczeniu (**wzór stanowi zał. nr 9-E do Regulaminu**) oraz spełnia jedną z następujących przesłanek:
 - a. ukończył 26. rok życia,
 - b. pozostaje w związku małżeńskim,
 - c. ma na utrzymaniu dzieci, o których mowa w rozdz. II pkt. 1b,
 - d. osiągnął pełnoletność, przebywając w pieczy zastępczej;
lub
 - 2) jeżeli spełnia łącznie następujące warunki:
 - a. posiadał stałe źródło dochodów w ostatnim roku podatkowym,
 - b. posiada stałe źródło dochodów w roku bieżącym,
 - c. jego miesięczny dochód w okresach, o których mowa w lit. a i b, jest wyższy lub równy 1,15 sumy kwoty określonej w art. 5 ust. 1 i kwoty określonej w art. 6 ust. 2 pkt 3 ustawy o świadczeniach rodzinnych,
 - d. nie prowadzi wspólnego gospodarstwa domowego z żadnym z rodziców i potwierdził ten fakt w złożonym oświadczeniu (**wzór stanowi zał. nr 9-E do Regulaminu**).
2. Ciężar udowodnienia posiadania stałego źródła dochodu spoczywa na studentcie. Za **stałe źródło dochodu** uznaje się nieprzerwane źródło dochodów w roku (tj. *dla ostatniego roku podatkowego 12 miesięcy*). Za źródło stałego dochodu studenta lub małżonka studenta może być uznane wynagrodzenie z tytułu umowy o pracę, a także m.in. renta po zmarłym rodzicu, renta inwalidzka, alimenty, cyklicznie zawierane umowy zlecenia, umowy o dzieło, stypendium doktoranckie, powinien udokumentować przedstawiając m.in.: zaświadczenie z zakładu pracy o zatrudnieniu, umowy cywilnoprawne (zlecenia, o dzieło), decyzje właściwego organu o przyznaniu renty, wyrok sądowy zasądający alimenty itp.
3. W szczególnych przypadkach Komisja może uznać źródło dochodu jako stałe np. w sytuacji rozpoczęcia pracy przez studenta później niż w styczniu, pod warunkiem, że przy liczeniu miesięcznego dochodu studenta dochód z ostatniego roku podatkowego będzie traktowany jako dochód z 12 miesięcy.
4. Student, który założył swoją rodzinę i nie jest samodzielny finansowo (**nie złożył oświadczenia, że nie prowadzi wspólnego gospodarstwa domowego z żadnym z rodziców**), a współmałżonek nie jest studentem i nie posiada żadnych źródeł dochodu, może otrzymać stypendium socjalne na podstawie dochodów swoich rodziców. Do rodziny studenta może on wówczas wliczyć współmałżonka oraz swoje dziecko (dzieci).

IV. DOCHODY STUDENTA I CZŁONKÓW RODZINY STUDENTA ORAZ ZASADY JEGO USTALANIA

1. Miesięczny dochód netto przypadający na jednego członka rodziny studenta oblicza się ustalając dochód poszczególnych członków rodziny studenta w roku kalendarzowym poprzedzającym rok akademicki, w którym student ubiega się o świadczenia pomocy materialnej, z uwzględnieniem dochodów uzyskanych i utraconych w roku bazowym i po roku bazowym, po czym roczne dochody członków rodziny sumuje się, następnie dzieli przez liczbę miesięcy w roku kalendarzowym oraz przez liczbę członków rodziny.
2. **Do dochodu wliczane są (po odliczeniu kwot alimentów świadczonych na rzecz innych osób):**
 - a. **PRZYCHODY PODLEGAJĄCE OPODATKOWANIU NA ZASADACH OKREŚLONYCH w art. 30b, art. 30c, art. 30e i art. 30f ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku od osób fizycznych (Dz. U. z 2016 r. poz. 2032 j.t. z późn. zm.), pomniejszone o koszty uzyskania przychodu, należny podatek dochodowy od osób fizycznych, składki na ubezpieczenia społeczne niezaliczone do kosztów uzyskania przychodu oraz składki na ubezpieczenie zdrowotne;**
 - Każdy członek rodziny studenta, który ukończył 18 rok życia jest zobowiązany przedłożyć oddzielne zaświadczenie o dochodach z urzędu skarbowego, dotyczy to również osób, którym przysługuje prawo wspólnego rozliczania się oraz przedstawić zaświadczenia (oświadczenia) zawierające informacje o wysokości składek na ubezpieczenie zdrowotne członków rodziny.
 - Zaświadczenie o wysokości składek na ubezpieczenie zdrowotne jest wymagane od członków rodziny studenta, którzy w roku kalendarzowym poprzedzającym rok akademicki osiągnęli dochody wykazane w zaświadczeniu z Urzędu Skarbowego podlegające opodatkowaniu podatkiem dochodowym od

osób fizycznych na zasadach określonych w art. 27, 30b, 30c, i 30e i 30f Ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych.

b. DOCHÓD Z DZIAŁALNOŚCI PODLEGĄCEJ OPODATKOWANIU NA PODSTAWIE PRZEPISÓW O ZRYCZAŁTOWANYM PODATKU DOCHODOWYM OD NIEKTÓRYCH PRZYCHODÓW OSIĄGANÝCH PRZEZ OSOBY FIZYCZNE,

- W przypadku ustalania dochodu z działalności podlegającej opodatkowaniu na podstawie przepisów o zryczałtowanym podatkiem dochodowym od niektórych przychodów osiągniętych przez osoby fizyczne w roku kalendarzowym poprzedzającym rok akademicki, w którym jest ustalane prawo do stypendium, przyjmuje się dochód miesięczny tj. w wysokości 1/12 dochodu ogłaszanego corocznie, w drodze obwieszczenia, przez ministra właściwego do spraw rodziny, w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski” w terminie do dnia 1 sierpnia każdego roku.
- W przypadku, gdy osoba prowadząca działalność podlegającą opodatkowaniu na podstawie przepisów o zryczałtowanym podatku dochodowym od niektórych przychodów osiągniętych przez osoby fizyczne, osiągała również dochody podlegające opodatkowaniu podatkiem dochodowym od osób fizycznych na zasadach określonych w art. 27, 30b, 30c i 30e ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku od osób fizycznych (np. z tytułu pobierania świadczeń w razie choroby i macierzyństwa), to dochody te sumuje się.

c. DOCHODY NIEPODLEGĄCE OPODATKOWANIU NA PODSTAWIE PRZEPISÓW O PODATKU DOCHODOWYM OD OSÓB FIZYCZNYCH tj.:

- renty określone w przepisach o zaopatrzeniu inwalidów wojennych i wojskowych oraz ich rodzin;
- renty wypłacone osobom represjonowanym i członkom ich rodzin, przyznane na zasadach określonych w przepisach o zaopatrzeniu inwalidów wojennych i wojskowych oraz ich rodzin;
- świadczenia pieniężne oraz ryczałt energetyczny określone w przepisach o świadczeniu pieniężnym i uprawnieniach przysługujących żołnierzom zastępczej służby wojskowej przymusowo zatrudnianym w kopalniach węgla, kamieniołomach, zakładach rud uranu i batalionach budowlanych;
- dodatek kombatancki, ryczałt energetyczny i dodatek kompensacyjny określone w przepisach o kombatanckich oraz niektórych osobach będących ofiarami represji wojennych i okresu powojennego;
- świadczenie pieniężne określone w przepisach o świadczeniu pieniężnym przysługującym osobom deportowanym do pracy przymusowej oraz osadzonych w obozach pracy przez III rzeszę Niemiecką lub Związek Socjalistycznych Republik Radzieckich;
- emerytury i renty otrzymywane przez osoby, które utraciły wzrok w wyniku działań wojennych w latach 1939-1945 lub eksplozji pozostałych po tej wojnie niewypałów i niewybuchów;
- renty inwalidzkie z tytułu inwalidztwa wojennego, kwoty zaopatrzenia otrzymane przez ofiary wojny oraz członków ich rodzin, renty wypadkowe osób, których inwalidztwo powstało w związku z przymusowym pobytem na robotach w III Rzeszy Niemieckiej w latach 1939-1945, otrzymywane z zagranicy;
- zasiłki chorobowe określone w przepisach o ubezpieczeniu społecznym rolników oraz w przepisach o systemie ubezpieczeń społecznych;
- środki bezzwrotnej pomocy zagranicznej otrzymywane od rządów państw obcych, organizacji międzynarodowych lub międzynarodowych instytucji finansowych, pochodzące ze środków bezzwrotnej pomocy przyznanych na podstawie jednostronnej deklaracji lub umów zawartych z tymi państwami, organizacjami lub instytucjami przez Radę Ministrów, właściwego ministra lub agencje rządowe, w tym również w przypadkach gdy przekazanie tych środków jest dokonywane za pośrednictwem podmiotu upoważnionego do rozdzielania środków bezzwrotnej pomocy zagranicznej na rzecz podmiotów, którym służyć ma ta pomoc;
- należności ze stosunku pracy lub z tytułu stypendium osób fizycznych mających miejsce zamieszkania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, przebywających czasowo za granicą – w wysokości odpowiadającej równowartości diet z tytułu podróży służbowej poza granicami kraju ustalonych dla pracowników zatrudnionych w państwowych lub samorządowych jednostkach sfery budżetowej na podstawie ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. – Kodeks pracy (Dz. U. z 2016 r. poz. 1666 j.t., z późn. zm.);

- należności pieniężne wypłacone policjantom, żołnierzom, celnikom i pracownikom jednostek wojskowych i jednostek policyjnych użytych poza granicami państwa w celu udziału w konflikcie zbrojnym lub wzmocnienia sił państwa albo państw sojusznicznych, misji pokojowej, akcji zapobieżenia aktom terroryzmu lub ich skutkom, a także należności pieniężne wypłacone żołnierzom, policjantom, celnikom i pracownikom pełniącym funkcje obserwatorów w misjach pokojowych organizacji międzynarodowych i sił wielonarodowych;
- należności pieniężne ze stosunku służbowego otrzymywane w czasie służby kandydackiej przez funkcjonariuszy Policji, Państwowej Straży Pożarnej, Straży Granicznej i Biura Ochrony Rządu obliczone na okres, w którym osoby te uzyskały dochód;
- dochody członków rolniczych spółdzielni produkcyjnych z tytułu członkostwa w rolniczej spółdzielni produkcyjnej, pomniejszone o składki na ubezpieczenia społeczne;
- alimenty na rzecz dzieci;
- stypendia doktoranckie i habilitacyjne przyznane na podstawie ustawy z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz. U. z 2016, poz. 882, j.t. z późn. zm.), stypendia doktoranckie przyznawane na podstawie ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. z 2017 r. poz. 2183, j. t. z późn. zm.), stypendia sportowe przyznane na podstawie ustawy z dnia 25 czerwca 2010 r. o sporcie (Dz. U. z 2017, poz. 1463, j. t. z późn. zm.) oraz inne stypendia o charakterze socjalnym przyznane uczniom lub studentom, **z zastrzeżeniem, że do dochodu nie wlicza się:**
 - **świadczeń pomocy materialnej dla studentów i doktorantów, otrzymywanych na podstawie przepisów ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym;**
 - **stypendiów przyznawanych uczniom, studentom i doktorantom w ramach:**
 - **funduszy strukturalnych Unii Europejskiej,**
 - **niepodlegających zwrotowi środków pochodzących z pomocy udzielanej przez państwa członkowskie Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA),**
 - **umów międzynarodowych lub programów wykonawczych, sporządzanych do tych umów albo międzynarodowych programów stypendialnych,**
 - **świadczeń pomocy materialnej dla uczniów otrzymywanych na podstawie ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty;**
 - **świadczeń, o których mowa w art. 173a i art. 199a ustawy prawo o szkolnictwie wyższym;**
 - **stypendiów o charakterze socjalnym przyznawanych przez inne podmioty, o których mowa w art. 21 ust. 1 pkt 40b ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (Dz. U. z 2016 r. poz. 2032, z późn. zm.).**
- kwoty diet nieopodatkowane podatkiem dochodowym od osób fizycznych, otrzymywane przez osoby wykonujące czynności związane z pełnieniem obowiązków społecznych i obywatelskich;
- należności pieniężne otrzymywane z tytułu wynajmu pokoi gościnnych w budynkach mieszkalnych położonych na terenach wiejskich w gospodarstwie rolnym osobom przebywającym na wypoczynku oraz uzyskane z tytułu wyżywienia tych osób;
- dodatki za tajne nauczanie określone w ustawie z dnia 26 stycznia 1982 r. – Karta Nauczyciela (Dz. U. z 2016 r. poz. 1379 j.t. z późn. zm.);
- dochody uzyskane z działalności gospodarczej prowadzonej na podstawie zezwolenia na terenie specjalnej strefy ekonomicznej określonej w przepisach o specjalnych strefach ekonomicznych;
- ekwiwalenty pieniężne za deputaty węglowe określone w przepisach o komercjalizacji, restrukturyzacji i prywatyzacji przedsiębiorstwa państwowego „Polskie Koleje Państwowe”;
- ekwiwalenty z tytułu prawa do bezpłatnego węgla określone w przepisach o restrukturyzacji górnictwa węgla kamiennego w latach 2003-2006;
- świadczenia określone w przepisach o wykonywaniu mandatu posła i senatora;

- dochody uzyskane z gospodarstwa rolnego;
- dochody uzyskiwane za granicą Rzeczypospolitej Polskiej, pomniejszone odpowiednio o zapłacone za granicą Rzeczypospolitej Polskiej: podatek dochodowy oraz składki na obowiązkowe ubezpieczenie społeczne i obowiązkowe ubezpieczenie zdrowotne;
- renty określone w przepisach o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich ze środków pochodzących z Sekcji Gwarancji Europejskiego Funduszu Orientacji i Gwarancji Rolnej oraz w przepisach o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na Rzec Obszarów Wiejskich;
- zaliczkę alimentacyjną określoną w przepisach o postępowaniu wobec dłużników alimentacyjnych oraz zaliczce alimentacyjnej;
- świadczenia pieniężne wypłacane w przypadku bezskuteczności egzekucji alimentów;
- kwoty otrzymane na podstawie art. 27f ust. 8-10 ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych;
- świadczenie pieniężne i pomoc pieniężną określone w ustawie z dnia 20 marca 2015 r. o działaczach opozycji antykomunistycznej oraz osobach represjonowanych z powodów politycznych (Dz. U. z 2015 r. poz. 693);
- świadczenie rodzicielskie;
- zasiłek macierzyński, o którym mowa w przepisach o ubezpieczeniu społecznym rolników;
- stypendia dla bezrobotnych finansowane ze środków Unii Europejskiej;

Wobec powyższego do **dochodów niepodlegających opodatkowaniu** na podstawie przepisów o podatku dochodowym od osób fizycznych **wlicza się m.in.:**

- stypendium doktoranckie,
- stypendium za wyniki w nauce dla studentów przyznawane przez osoby fizyczne lub osoby prawne niebędące państwowymi ani samorządowymi osobami prawnymi,
- stypendium naukowe dla studentów przyznawane przez osoby fizyczne lub osoby prawne niebędące państwowymi ani samorządowymi osobami prawnymi,

Dochody niepodlegające opodatkowaniu podatkiem dochodowym od osób fizycznych dokumentuje się: oświadczeniami osób osiągających takie dochody (**wzór oświadczenia stanowi zał. nr 9-C do niniejszego Regulaminu**) oraz zaświadczeniami podmiotów wypłacających te dochody albo innymi zaświadczeniami lub dowodami.

3. Do dochodów rodziny studenta nie są wliczane m.in.:

- a. dochody nieopodatkowane podatkiem dochodowym od osób fizycznych lub zryczałtowanym podatkiem dochodowym od niektórych przychodów osiąganych przez osoby fizyczne, które nie zostały wskazane w katalogu dochodów wymienionych powyżej w punkcie 2 – będą to np.: świadczenia rodzinne: zasiłek rodzinny, dodatki do zasiłku rodzinnego, świadczenia opiekuńcze w tym zasiłek pielęgnacyjny i świadczenie pielęgnacyjne świadczenia z pomocy społecznej przysługujących na podstawie ustawy o pomocy społecznej (tj. zasiłki stałe, okresowe, celowe itd.),
- b. dopłaty bezpośrednie dla rolników w ramach Wspólnej Polityki Rolnej Unii Europejskiej,
- c. kwot alimentów płaconych przez członków rodziny na rzecz innych osób,
- d. dochody członka rodziny studenta, który został uznany za osobę zaginioną (po przedstawieniu przez studenta zaświadczenia właściwej w tej sprawie jednostki Policji o przyjęciu zgłoszenia o zaginięciu członka rodziny studenta)

4. Jeżeli członek rodziny w danym roku podatkowym wykazuje stratę z działalności gospodarczej, straty tej nie odejmuje się od dochodu rodziny. W takim przypadku przyjmuje się dochód równy „0”

5. DOCHODY Z GOSPODARSTWA ROLNEGO

- a. W przypadku ustalania dochodu z gospodarstwa rolnego, dochód ten ustala się na podstawie powierzchni użytków rolnych w hektarach przeliczeniowych i wysokości przeciętnego dochodu z pracy w indywidualnych gospodarstwach rolnych z 1 ha przeliczeniowego ogłaszanego corocznie w drodze obwieszczenia przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego na podstawie art. 18 ustawy z dnia 15 listopada 1984 r. o podatku rolnym (Dz. U. z 2016 r. poz. 617 j.t. z późn. zm.).
- b. Dochód z gospodarstwa rolnego wlicza się do dochodu rodziny, niezależnie od tego, czy jest ono uprawiane czy nie.
- c. Dochód z gospodarstwa rolnego ustala się na podstawie przeciętnej liczby hektarów przeliczeniowych znajdujących się w posiadaniu rodziny w roku kalendarzowym poprzedzającym rok akademicki, w którym student ubiega się o przyznanie stypendium.
- d. Zmiana powierzchni gospodarstwa rolnego (np. sprzedaż, zakup, darowizna) nie stanowi utraty ani uzyskania dochodu. Wszelkie zmiany uwzględniane są w latach, które stanowią podstawę przyznawania pomocy materialnej z zastrzeżeniem, że w przypadku gdy zmiana powierzchni gospodarstwa rolnego nastąpiła w trakcie roku kalendarzowego poprzedzającego rok akademicki, w którym student ubiega się o przyznanie stypendium, to dochód z gospodarstwa rolnego ustala się proporcjonalnie do liczby miesięcy jego posiadania (dzieląc przez 12 miesięcy).
- e. W przypadku uzyskiwania dochodów z gospodarstwa rolnego oraz dochodów pozarolniczych – dochody te sumuje się.
- f. Ustalając dochód rodziny uzyskany z gospodarstwa rolnego do powierzchni gospodarstwa stanowiącego podstawę wymiaru podatku rolnego wlicza się obszary rolne oddane w dzierżawę, z wyjątkiem:
 - gospodarstwa rolnego oddanego w dzierżawę, na podstawie umowy dzierżawy zawartej stosownie do przepisów o ubezpieczeniu społecznym rolników, części lub całości znajdującego się w posiadaniu rodziny gospodarstwa rolnego - na podstawie umowy dzierżawy zawartej stosownie do przepisów ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników.
 - gospodarstwa rolnego oddanego w dzierżawę w związku z pobieraniem renty określonej w przepisach o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich ze środków pochodzących z Sekcji Gwarancji Europejskiego Funduszu Orientacji i Gwarancji Rolnej;
 - gospodarstwa rolnego wniesionego do użytkowania przez rolniczą spółdzielnię produkcyjną – na podstawie umowy zawartej w formie aktu notarialnego,
 - gospodarstwa rolnego oddanego w dzierżawę w związku z pobieraniem renty określonej w przepisach o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich ze środków pochodzących z Sekcji Gwarancji Europejskiego Funduszu Orientacji i Gwarancji Rolnej oraz w przepisach o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich.
- g. Za umowę, o której mowa, w pkt. f, uznaje się umowę dzierżawy zawartą w formie pisemnej na okres co najmniej 10 lat i zgłoszoną do ewidencji gruntów i budynków przez emeryta lub rencistę rolniczego z osobą niebędącą:
 - małżonkiem wydzierżawiającego,
 - jego zstępnym lub pasierbem,
 - małżonkiem zstępnego lub pasierba,
 - osobą pozostającą z wydzierżawiającym we wspólnym gospodarstwie domowym,
 - małżonkiem osoby pozostającej z wydzierżawiającym we wspólnym gospodarstwie domowym
- h. Ustalając dochód rodziny uzyskany przez dzierżawcę gospodarstwa rolnego oddanego w dzierżawę na zasadach określonych w pkt. g oraz z wydzierżawionego od Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa gospodarstwa rolnego **dochód pomniejsza się o zapłacony czynsz z tytułu dzierżawy.**
- i. Jeżeli w roku kalendarzowym, z którego dokumentuje się dochody, nastąpiło przekazanie gospodarstwa rolnego i uzyskanie z tego tytułu renty strukturalnej, ustalając dochód w rodzinie studenta za ten rok

należy uwzględnić dochód z gospodarstwa rolnego za miesiące przed przekazaniem gospodarstwa i dodać rentę strukturalną za pozostałe miesiące roku.

- j. Przy ustalaniu dochodu z gospodarstwa rolnego nie uwzględnia się dopłat bezpośrednich uzyskanych w ramach Wspólnej Polityki Rolnej Unii Europejskiej.
- k. Członkowie rodziny studenta tj. domownicy lub rolnicy posiadający gospodarstwo rolne i ubezpieczeni w KRUS, zobowiązani są do złożenia oświadczenia (**zał. nr 9-C do Regulaminu**) czy w roku, z którego dokumentuje się dochody uzyskali **zasiłki chorobowe z tego tytułu**. Osoby posiadające ubezpieczenie w KRUS zobowiązane są do złożenia zaświadczenia potwierdzającego to ubezpieczenie oraz fakt pobierania lub nie pobierania zasiłków chorobowych z tego tytułu.

6. ŚWIADCZENIA ALIMENTACYJNE

- a. Do dochodów rodziny studenta wlicza się kwotę zasądzonego świadczenia alimentacyjnego na rzecz dziecka, studenta lub innego członka jego rodziny.
- b. W przypadku gdy członek rodziny ma **zobowiązania alimentacyjne na rzecz osoby spoza rodziny**, od dochodu członka rodziny odejmuje się kwotę alimentów zapłaconych na rzecz tej osoby (na podstawie kopii odpisu prawomocnego wyroku sądu lub kopii odpisu protokołu zawierającego treść ugody sądowej oraz przekazów lub przelewów pieniężnych).
- c. W przypadku, gdy członek rodziny ma ustalone prawo do alimentów, ale ich **nie otrzymuje lub otrzymuje w wysokości niższej** od ustalonej wyrokiem sądu, ugodą sądową lub ugodą zawartą przed mediatorem – do dochodu rodziny stanowiącego podstawę ustalenia prawa do stypendium wlicza się alimenty, których wysokość ustala się na podstawie: przekazów lub przelewów pieniężnych oraz zaświadczenia komornika o całkowitej lub częściowej bezskuteczności egzekucji alimentów lub o wysokości alimentów wyegzekwowanych,
- d. W przypadku **braku możliwości egzekucji alimentów**, student lub członek jego rodziny może zwrócić się z wnioskiem do Funduszu Alimentacyjnego o przyznanie i wypłatę świadczenia z Funduszu. Dochody z Funduszu Alimentacyjnego są nieopodatkowane i wliczane są do dochodu rodziny studenta. Jeżeli student lub członek jego rodziny zwrócił się z wnioskiem o świadczenia z Funduszu Alimentacyjnego ale jeszcze ich nie otrzymuje, uwzględnia się zaświadczenie komornika o całkowitej niemożności egzekucji alimentów (**wówczas przyjmuje się dochód zero**).
- e. Alimenty otrzymywane przez studenta lub innych członków jego rodziny stanowią dochód rodziny studenta przy ocenie prawa do stypendium socjalnego, zgodnie z art. 3 pkt 1 lit. c tiret czternaste ustawy o świadczeniach rodzinnych, co oznacza, iż **otrzymywane alimenty należy wliczyć do dochodu rodziny studenta zamiast dochodu rodzica zobowiązanego do alimentacji**. Jeżeli jednak na rzecz studenta nie zostały zasądzone alimenty od rodziców lub jednego z nich, dochód rodziny ustala się na zasadach ogólnych określonych w art. 179 ust. 4 ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym, tj. **z uwzględnieniem dochodu rodziców studenta i będących na ich utrzymaniu dzieci**, także w sytuacji, gdy student z nimi nie mieszka. Dokonując oceny sytuacji materialnej studenta można pominąć dochody rodzica w sytuacji, gdy student nie jest przez niego utrzymywany, a udokumentuje, że **nie posiada prawnych możliwości uzyskania od niego alimentów** (np. powództwo o ustalenie alimentów zostało przez sąd oddalone albo sąd stwierdził wygaśnięcie obowiązku alimentacyjnego).
- f. W sytuacji, gdy na rzecz studenta nie zostały zasądzone alimenty od rodziców lub student nie ubiegał się o świadczenia alimentacyjne, student ma obowiązek przedstawienia dokumentów potwierdzających ich sytuację dochodową, bez względu na to czy rodzice są rozwiedzeni czy w separacji. W przypadku braku dokumentów należy wezwać studenta do uzupełnienia postępowania dowodowego w tym zakresie. Nieuzupełnienie dokumentów skutkuje pozostawieniem sprawy bez rozpoznania.
- g. W przypadku gdy rodzic studenta pozostaje nadal w związku małżeńskim z osobą zobowiązaną przez sąd do alimentacji, ustalając dochód rodziny, nie uwzględnia się dochodu uzyskiwanego przez rodzica zobowiązanego do alimentacji tylko kwotę alimentów. Ustalając dochód w przeliczeniu na osobę w rodzinie, nie uwzględnia się rodzica zobowiązanego do alimentacji.

7. DOCHODY UZYSKIWANE POZA GRANICAMI RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

- a. Jeżeli członek rodziny osiąga dochody poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej dokonuje się ich przeliczenia na podstawie średniego kursu walut ogłaszanego przez Prezesa Narodowego Banku Polskiego,

z ostatniego dnia roboczego roku kalendarzowego, z którego dochód członków rodziny stanowi podstawę ustalenia prawa do świadczeń pomocy materialnej.

- b. W przypadku, gdy członek rodziny osiągnie poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej dochód, którego nie uzyskiwał w roku kalendarzowym stanowiącym podstawę ustalenia prawa do stypendium socjalnego, przeliczenia tego dochodu dokonuje się na podstawie średniego kursu walut obcych z ostatniego dnia roboczego miesiąca następującego po miesiącu, w którym dochód został osiągnięty.

8. UTRATA I UZYSKANIE DOCHODU

- a. **Zarówno utrata dochodu jak i jego uzyskanie musi być odniesione do dochodu zgodnie ze stanem faktycznym na dzień złożenia wniosku o przyznanie świadczenia, na podstawie którego ustala się prawo do stypendium socjalnego.**
- b. Za dochód utracony uznaje się:
- uzyskanie prawa do urlopu wychowawczego,
 - utratę prawa do zasiłku lub stypendium dla bezrobotnych,
 - utratę zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej,
 - utratę zasiłku przedemerytalnego lub świadczenia przedemerytalnego, nauczycielskiego świadczenia kompensacyjnego, a także emerytury lub renty, renty rodzinnej lub renty socjalnej,
 - wyrejestrowanie pozarolniczej działalności gospodarczej lub zawieszenie jej wykonywania w rozumieniu art. 14 a ust. 1d ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej (Dz. U. z 2016 r. poz. 1829, z późn. zm.),
 - utratę zasiłku chorobowego, świadczenia rehabilitacyjnego lub zasiłku macierzyńskiego, przysługujących po utracie zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej,
 - utratę zasądzonych świadczeń alimentacyjnych w związku ze śmiercią osoby zobowiązanej do tych świadczeń lub utratą świadczeń pieniężnych wypłacanych w przypadku bezskuteczności egzekucji alimentów w związku ze śmiercią osoby zobowiązanej do świadczeń alimentacyjnych.
 - utratę świadczenia rodzicielskiego,
 - utratę zasiłku macierzyńskiego, o którym mowa w przepisach o ubezpieczeniu społecznym rolników;
 - utratę stypendium doktoranckiego określonego w art. 200 ust. 1 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym.
- c. Utratę dochodu przez studenta lub członka jego rodziny dokumentuje się zaświadczeniem płatnika dochodu, właściwym PIT 11 za rok bazowy, świadectwem pracy albo innym dokumentem potwierdzającym fakt utraty dochodu (w przypadku dochodów nieopodatkowanych, ryczałtu lub karty podatkowej) zawierającym informację o kwocie utraconego dochodu. W zależności od rodzaju dochodu zaświadczenie lub oświadczenie powinno zawierać wszystkie składniki dochodu, które wykazywane są na wzorach tych dokumentów.
- d. W przypadku utraty dochodu przez członka rodziny, osobę uczącą się lub dziecko pozostające pod opieką opiekuna prawnego **w roku kalendarzowym poprzedzającym rok akademicki, w którym student ubiega się o przyznanie stypendium, lub po tym roku – ustalając dochód nie uwzględnia się dochodu utraconego.**
- e. Za dochód uzyskany uznaje się:
- zakończenie urlopu wychowawczego,
 - uzyskanie prawa do zasiłku lub stypendium dla bezrobotnych,
 - uzyskanie zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej,
 - uzyskanie zasiłku przedemerytalnego lub świadczenia przedemerytalnego, nauczycielskiego świadczenia kompensacyjnego, a także emerytury lub renty, renty rodzinnej lub renty socjalnej,

- rozpoczęcie pozarolniczej działalności gospodarczej lub wznowieniem jej wykonywania po okresie zawieszenia w rozumieniu art. 14 a ust. 1d ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej,
 - uzyskanie zasiłku chorobowego, świadczenia rehabilitacyjnego lub zasiłku macierzyńskiego, przysługujących po utracie zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej.
 - uzyskanie świadczenia rodzicielskiego,
 - uzyskanie zasiłku macierzyńskiego, o którym mowa w przepisach o ubezpieczeniu społecznym rolników;
 - uzyskanie stypendium doktoranckiego określonego w art. 200 ust. 1 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym.
- f. W przypadku uzyskania dochodu rozróżniamy dwie sytuacje:
- uzyskanie dochodu w **roku kalendarzowym poprzedzającym rok akademicki, w którym student ubiega się o przyznanie stypendium**, wówczas osiągnięty w tym roku dochód dzieli się przez liczbę miesięcy, w których dochód ten był uzyskiwany, jeżeli dochód ten jest uzyskiwany w okresie, na który ustalane lub weryfikowane jest prawo do świadczenia pomocy materialnej,
 - uzyskanie dochodu **po roku kalendarzowym poprzedzającym rok akademicki, w którym student ubiega się o przyznanie stypendium**, dochód ustala się na podstawie dochodu powiększonego o kwotę osiągniętego dochodu za miesiąc następujący po miesiącu, w którym nastąpiło uzyskanie dochodu, jeżeli dochód ten jest uzyskiwany w okresie, na który ustalane lub weryfikowane jest prawo do świadczeń pomocy materialnej.
- g. **Przepisów o utracie i uzyskaniu dochodu nie stosuje się do dochodu z tytułu zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej i dochodu z tytułu wyrejestrowania lub rozpoczęcia pozarolniczej działalności gospodarczej, jeżeli członek rodziny, osoba ucząca się lub dziecko pozostające pod opieką opiekuna prawnego utracili dochód z tych tytułów i w okresie 3 miesięcy, licząc od dnia utraty dochodu, uzyskali dochód u tego samego pracodawcy lub zleceniodawcy, lub zamawiającego dzieła lub ponownie rozpoczęli pozarolniczą działalność gospodarczą.**
- h. Katalog dochodów utraconych i uzyskanych (określony w ustawie o świadczeniach rodzinnych) jest zamknięty. Wobec tego nie stanowi dochodu utraconego lub uzyskanego np.:
- zmiana warunków zatrudnienia (np. wzrost. wynagrodzenia, zwiększenie wymiaru etatu, zmniejszenie wynagrodzenia, zmniejszenie wymiaru etatu);
 - przebywanie członka rodziny na urlopie bezpłatnym,
 - zmiana powierzchni gospodarstwa rolnego (np. sprzedaż, zakup)
 - wypowiedzenie umowy dzierżawionego gospodarstwa rolnego w rozumieniu art. 3 pkt. 23 ustawy o świadczeniach rodzinnych.
 - jednorazowa wypłata zaległego świadczenia przez ZUS, pracodawcę itp. (np.: wyrównanie renty, nagroda jubileuszowa, tzw. „13-sta pensja”, jednorazowe odprawy pracownicze itp.).